

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2015 - NR 2/91

Prace XIII Ogólnopolskiej Wystawy Marynistycznej w Galerii „N” (fotorelacja: Piotr Radomski - Arch. CEN)

Wygląda na to, że zdecydowanie zbyt rzadko próbujemy wykorzystać utajone sposoby uczenia się. (Magdalena Goetz, 2014)

1. GOETZ M., *Jak się uczy mózg? Wiedza jawna i utajone uczenie się.* „GN” 2014 nr 39, s. 8.

Koszalin: luty - marzec 2015

SPIS TREŚCI

„Nauczycielskiej Edukacji” 2015 nr 2/91

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- O językowej edukacji w szkole XXI wieku. Rozmowa z Panem Jakubem KRAJEWSKIM, nauczycielem języka angielskiego w Szkole Podstawowej w Szczeglinie	3
- Matura 2015 z języka polskiego	6
- O programie „Młody Obywatel”	7
- Konkurs CEN: <i>Co zrobić, aby w szkole uczyli najlepsi?</i> - konkurs na rok szkolny 2014/2015	8
- Ciekawy problem: Marcin POLAK, <i>Neurodydaktyka jako nowy sposób myślenia o szkole</i>	9
- Problemy Opiekunczo-Wychowawcze 2015 nr 1 – Warto przeczytać!	11
- Wszystkie dzieci są zdolne	12
- Gimnazjaliści nie czytają książek	12
- W 2014 roku Polacy czytali więcej	13
- Jerzy WYSOKIŃSKI, <i>O trudnościach szkolnego wychowania</i>	15
- Ciekawa książka – Stephen R. COVEY, <i>7 nawyków skutecznego działania. Inspirujące lekcje (...)</i>	19
- Ciekawa książka: Paweł FORTUNA, Mariola ŁAGUNA, <i>Przygotowanie szkolenia. (...)</i>	20
- Katarzyna MATOLICZ, <i>Obudź w swoim dziecku gen odkrywcy!</i>	21
- O CZASOPIŚMIE „Edukacja Ustawiczna Dorosłych”	22
- Czy polska szkoła jest wolna od korupcji?	23
- Zadanie – logogryf dla Czytelników do samodzielnej pracy	23
- Bogdan URBANEK, <i>Nie bójmy się szkolnej ewaluacji</i> – cz. II	24
- Brygida KOMOSA, Justyna MAJEWSKA, <i>Święto dziś ziemniaka mamy – do zabawy zapraszamy</i>	26
- Poruszanie wyobraźni – premiera „Rozpusty” w BTD w Koszalinie	29
- XIII Ogólnopolska Wystawa Marynistyczna w Galerii „N”	30
- Małgorzata TREMBOWELSKA, <i>Nowości BP: Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja (...)</i> ..	32
- Rozwiązanie zadania – logogryfu dla Czytelników do samodzielnej pracy	34
- Korupcja to... ..	34

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, ul. Ruszczyca 16,
 fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26.** Internet: www.cen.edu.pl, Poczta e-mail: jps51@tlen.pl
Redakcja: dr Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS
Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

O językowej edukacji w szkole XXI wieku. Rozmowa z Panem Jakubem KRAJEWSKIM, nauczycielem języka angielskiego w Szkole Podstawowej w Szczeglinie – cd.

1. Panie Jakubie - witam i bardzo dziękuję, że znalazł Pan chwilę dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. Kim jest Jakub Krajewski?

Miło mi zagościć na łamach „Nauczycielskiej Edukacji”. Jakub Krajewski to 32 letni mieszkaniec Koszalina, mający cudowną żonę i wspaniałych rodziców. Od około 10 lat zajmuje się nauczaniem języka angielskiego dzieci, młodzieży oraz dorosłych i każdego dnia uczy się czegoś nowego o swoim zawodzie. W czasie wolnym prowadzi blog nauczycielski (www.metodynauczania.pl). Lubi jazz, nie lubi głupoty.

Jakub Krajewski

(fot. www.metodynauczania.pl/blog)

2. O dużym znaczeniu znajomości języków obcych mówi się dziś często. Dlaczego jednak angielski?

Mimo rosnącej popularności takich języków jak chiński czy hiszpański, to właśnie język angielski nadal jest jednym z tych najbardziej pożądanych języków obcych w naszym kraju. Od pewnego czasu zagościł on już na dobre w życiu wielu ludzi. Standardowym wymogiem jest jego znajomość w stopniu pozwalającym na sensowną komunikację. To, co mnie urzeka, to jego brzmienie (w szczególności akcent brytyjski) oraz przydatność, a co za tym idzie, wygoda. Język angielski to język uniwersalny, który daje możliwość porozumienia się praktycznie w każdym miejscu, niemal z każdym człowiekiem.

3. Sporo mówi się teraz o potrzebie stosowania aktywizujących metod nauczania. Jakie są ich walory?

Poznanie języka odbywa się na kilku płaszczyznach. Jest oczywiście miejsce na teorię, ale tylko praktyka pozwala na właściwą interakcję z językiem, który jest żywy. Metody aktywizujące dają możliwość „dotknięcia” języka i wykorzystania poznanej wiedzy w praktyce. Metody mają też wpływ na motywację do dalszego uczenia się. Uczeń aktywnie bierze udział w rozwijaniu swoich umiejętności i sam napędza się do dalszego działania. Z perspektywy nauczyciela, stosowanie metod aktywizujących urozmaica zajęcia, przez co stają się one ciekawe i bardziej angażują uczniów do partycypowania w lekcji. Rozwiązanie niemal idealne.

4. Jak więc uczyć ciekawie i skutecznie języka obcego?

Aby uczyć ciekawie (i skutecznie), należy przede wszystkim poznać swoich uczniów, dowiedzieć się, kim są i jakie mają zainteresowania. Z takimi informacjami o wiele łatwiej można ich zaciekać danym tematem. Skuteczne uczenie wynikać będzie też z tego, czy nauczyciel to osoba kompetentna, która świadoma jest tego, co i jak robi. Poszczególne grupy wiekowe charakteryzują się pewnymi właściwościami, których nie wolno ignorować. Inaczej wygląda zatem nauczanie dzieci, a inaczej dorosłych.

O językowej edukacji w szkole XXI wieku. Rozmowa z Panem Jakubem KRAJEWSKIM, nauczycielem języka angielskiego w Szkole Podstawowej w Szczeglinie – cd.

Warto też wspomnieć o podejściu nauczyciela zarówno do uczniów, jak i przedmiotu, którego naucza. Oprócz dobrej „fachury” niezbędna jest pasja. Nauczyciel, który nie do końca czuje się dobrze w tym co robi może być skuteczny, ale nie zawsze interesujący. Wielu uczniów wyczuwa takie rzeczy i to prawdopodobnie będzie mieć wpływ ich podejście do nauki języka.

5. Prowadzi Pan własny blog. Niedawno przeglądałem jego treści. Są interesujące. Co Panu daje blogowanie?

Blogowanie daje możliwość obcowania z moim ulubionym tematem w sposób niezwykle dynamiczny. Dzięki niemu mogę dzielić się z innymi wiedzą, doświadczeniem i spostrzeżeniami na temat nauczania w szkole. Blog daje też satysfakcję z tworzenia czegoś swojego. Satysfakcja ta jest jeszcze większa, kiedy czytelnicy zostawiają komentarze, w których dzielą się z innymi swoim zdaniem. Każdy wpis daje możliwość dyskusji i wymiany poglądów. Dzięki temu wszyscy uczą się czegoś od siebie (mam nadzieję).

6. Czy blogowanie – Pana zdaniem – zastąpi wkrótce szkolne podręczniki ucznia?

Blogowanie staje się coraz bardziej popularne i jako pomoc może się sprawdzić. Myślę jednak, że nie zastąpi ono szkolnych podręczników, bo ich drukowanie i wydawanie, to prężnie działający biznes. Poza tym podręcznik to bardzo przydatne i dość łatwo dostępne narzędzie, które osobiście bardzo cenię.

7. Preferuje Pan więc rozwijanie myślenia uczniów. Także już szereg razy pisałem o znaczeniu uczenia myślenia i budowania szkoły myślenia. Dlaczego to jest tak ważne?

W mojej opinii myślenie to potężny oręż. Nie tylko ułatwia życie, ale daje człowiekowi świadomość wyboru. Kształtuje charakter i powoduję, że każdy jest na swój sposób wyjątkowy. Myśląc, pozytywnie oddziałujemy na otoczenie, czyli wpływamy na jego lepszy stan. W Szkole Podstawowej w Szczeglinie, w której pracuję, nauczyciele kładą szczególny nacisk na to, aby uczyć dzieciaki jak myśleć, a nie co myśleć. Nie ma znaczenia, czy mówimy tu o języku angielskim, historii, czy wychowaniu fizycznym. Na każdym kroku ważne jest, aby uczeń myślał, co i jak robi. W ten sposób przygotowujemy młodych ludzi do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, kiedy opuszczą już mury naszej szkoły.

8. Mówi się, że dobra znajomość obcego języka wymaga myślenia ludzi danego kraju. Jak Pan radzi sobie z uczeniem tego „angielskiego myślenia”?

Język stanowi nieodłączną część kultury danego kraju, dlatego ważne jest, aby uczący się języka, poznali ją choć trochę. Zadanie nie zawsze jest proste, bo zrozumienie nowej kultury wymaga zmiany myślenia, a na to nie każdy uczeń jest gotowy. Trzeba chcieć tego dokonać, czyli mieć motywację. Jako anglista pracujący w Polsce mam ograniczone pole działania mimo dostępu do wielu różnych i bardzo wartościowych materiałów. Nie znaczy to, że jestem zupełnie bezsilny. Nadal mogę pokazać odmienność i wyjątkowość „angielskiego myślenia”, chociaż moim zdaniem najlepiej byłoby wyjechać do Anglii i tam uczyć się języka.

--> WYWIAD „NAUCZYCIELSKIEJ EDUKACJI”

O językowej edukacji w szkole XXI wieku. Rozmowa z Panem Jakubem KRAJEWSKIM, nauczycielem języka angielskiego w Szkole Podstawowej w Szczeglinie – cd.

Dzieci Szkoły Podstawowej w Szczeglinie z nauczycielem angielskiego (fot. Arch. SP w Szczeglinie)

9. W CEN w Koszalinie jestem konsultantem, zajmuję się informacją pedagogiczną i upowszechnianiem innowacji edukacyjnych oraz redagowaniem „Nauczycielskiej Edukacji” – stąd pytanie o innowacyjność i nowoczesność szkolnej edukacji. Czym jest dla Pana nowoczesność edukacji?

Nowoczesność edukacji to ciągle poszukiwanie nowych metod i technik nauczania. Obserwowanie trendów i upodobań ludzi pozwala na dostosowanie nauczania do ich potrzeb i dzięki temu sprawia, że ma ono szansę być skuteczne. Jeżeli chodzi o nowoczesność szkolnej edukacji, to bardzo pomocne jest zapoznanie się z charakterystyką funkcjonowania ucznia w tym wieku, a następnie dostosowanie nauczania do jego możliwości. Najnowsze badania pokazują ogromny potencjał drzemący w maluchach i sugerują skuteczne nauczanie. Wykorzystanie pacynki, tablicy interaktywnej, kolorowych obrazków, wierszyków i piosenek, to dzisiejsze narzędzia w pracy z przedszkolakami.

--> Serdecznie dziękuję za rozmowę - dr Julian Piotr Sawiński, naczelny redaktor „NE”

Matura 2015 z języka polskiego

30 stycznia 2015 roku zaproszono do siedziby CEN w Koszalinie nauczycieli języka polskiego liceów ogólnokształcących i techników, na warsztaty nt. ***Matura z języka polskiego 2015 - planowanie pracy polonisty.***

Zajęcia prowadziły polonistki, konsultantki CEN Anna Kielb i Mariola Rink-Przybylska. Obejmowały 2 zagadnienia:

1. Budowanie wypowiedzi ustnej na podstawie tekstu literackiego, ikonicznego i tekstu o języku (4 godziny dydaktyczne);
 2. Rozprawka problemowa i wypowiedź argumentacyjna z wykorzystaniem tekstu teoretycznoliterackiego (4 godziny dydaktyczne).
-

➔ **Informacje o maturze 2015 z języka polskiego** są przedstawione także w artykule Wioletty KOZAK pt. „Nowa formuła matury z polskiego” – upowszechnionym w miesięczniku „Dyrektor Szkoły” 2015 nr 2. Warto przeczytać!

„DS.” – okładka nr 2/2015 (fot. www.dyrektorszkoły.pl)

➔ ***Choć wydaje się, że nasze życie zdominowała samolubna pogoń za dobrobytem, to jednak altruizm mamy zapisany w genach. To właśnie bezinteresowne czynienie dobra najbardziej nas uszczęśliwia.*** (Katarzyna Burda, 2015)

1. BURDA K., *Dobro we krwi. Czy jesteśmy altruistami?* „Newsweek Polska” 2015 nr 1, s. 113-115.

O programie „Młody Obywatel”

Ruszyła rekrutacja do 6. edycji programu "Młody Obywatel".

Chodzi o projekt, dzięki któremu młodzież spojrzy „świeżym okiem” na swoją najbliższą okolicę i jej mieszkańców? Warto zachęcić swoich uczniów do konkretnych działań we własnej miejscowości? Zależy Ci na wyposażeniu ich w wiedzę i umiejętności przydatne w dalszym życiu? Rekrutacja trwa **do 22 lutego 2015**.

W ramach programu zapraszamy do wyboru jednego z trzech tematów:

1. „Lokalni architekci” – funkcjonalność i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej. Zadaniem grupy projektowej będzie sprawdzenie, jak wygląda ich okolica pod względem użyteczności dla jej mieszkańców, a także wspólne wprowadzenie zmian;
2. „Z(a)maluj n lokalnie” (sztuka miejska). Zzadanie polegać będzie na stworzeniu projektu, na którym znajdzie się hasło, bądź motyw nawiązujący do lokalnej społeczności lub miejscowości;
3. ”Rozegraj okolicę” (poznanie zasobów regionu i integracja społeczności lokalnej). Zadaniem grupy projektowej będzie przygotowanie i przeprowadzenie gry miejskiej dla wybranych grup lokalnej społeczności.

Koszaliński rynek 2015 roku (fot. www.facebook.pl – Andrzej Jakubowski)

Kto może wziąć udział w programie „Młody Obywatel”? Jest skierowany przede wszystkim do nauczycieli szkół gimnazjalnych, których zachęca się do realizacji programu w formie Gimnazjalnego Projektu Edukacyjnego. Do udziału zaprasza się również nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych.

Harmonogram programu "Młody Obywatel"

1. Zgłoszenia przyjmowane są od 2 do 22 lutego 2015 r. Liczba miejsc jest ograniczona, w przypadku dużej liczby zgłoszeń decydować będzie ich kolejność;
2. Program trwa 1 semestr szkolny, od lutego do czerwca 2015 r.;
3. Pakiety edukacyjne otrzymują Państwo na przełomie lutego i marca, zaś szkolenia i warsztaty odbywać się będą od marca do maja;
4. Czas realizacji zaplanowanych z uczniami działań to marzec-czerwiec 2015 r.
5. Program jest prowadzony przez CEO i Fundację BGK.

→ Kontakt: Anna Mitura – Anna.mitura@ceo.org.pl; Tomasz Kwietniewski – Tomasz.kwietniewski@ceo.org.pl – Tel. 22 825 05 50 w. 115 i 116.

**OFERTA DLA NAUCZYCIELI
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO**

**- Co zrobić, aby w szkole uczyli najlepsi?
- konkurs na rok szkolny 2014/2015**

Wymagania wobec nauczycieli i szkoły rosną. Co trzeba zmienić w edukacji, aby pracowali w niej najlepsi nauczyciele? Dziś nie wystarczy opowiadać, omawiać, wyjaśniać i demonstrować, ale stawiać na kreatywność i samodzielność, eksperymenty i inspirację. Uczniów trzeba inspirować do rzetelnego uczenia się, a nauczycieli do innowacji skierowanych na osiągnięcie lepszych wyników nauczania. Jak to robić?

--> Cele konkursu

1. Zachęcenie nauczycieli do auto-refleksji i dzielenia się doświadczeniami oraz dobrą praktyką.
2. Poszukiwanie dobrych strategii kształcenia i doskonalenia nauczycieli oraz prezentowanie ciekawych pomysłów.
3. Inspirowanie do pracy nad poprawą jakości kształcenia.

→ Warto przedstawić innym swoje pomysły i przemyślenia. Zachęcamy nauczycieli do dzielenia się swoim dorobkiem, sukcesami i innowacjami w pracy nad poprawą jakości kształcenia.

→ Zapraszamy do udziału w konkursie!

(fot. www.empik.com/doktryna)

- **Słaby nauczyciel – opowiada.**
- **Dobry nauczyciel – wyjaśnia.**
- **Bardzo dobry nauczyciel – demonstruje.**
- **Genialny nauczyciel – inspiruje.**
- → (William Arthur Ward)

Adresaci - nauczyciele szkół i placówek oświatowych województwa zachodniopomorskiego.

Termin - Prace pisemne można nadsyłać **do końca marca 2015** roku do CEN, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin, lub na e-pocztę redakcji „Nauczycielskiej Edukacji” – jps51@tlen.pl.

Nagrody – Najciekawsze prace zostaną opublikowane w „Nauczycielskiej Edukacji” lub wydane drukiem w „Wydawnictwie CEN” w postaci broszury. Przewiduje się nagrody książkowe i albumowe. (JPS - CEN)

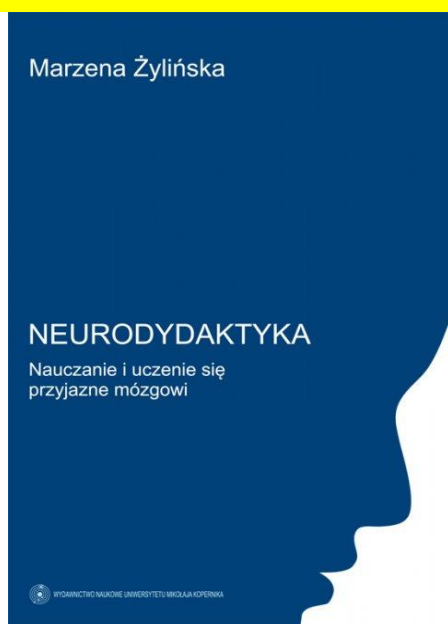
--> NEURODYDAKTYKA - DYDAKTYKA PRZYSZŁOŚCI

Ciekawy problem: Marcin POLAK, *Neurodydaktyka jako nowy sposób myślenia o szkole*

Neurodydaktyka jest wyjątkową szansą na podniesienie skuteczności uczenia się i szkolnej dydaktyki. Oto sygnałny artykuł, który promuje ciekawy wykład dr. Marka Kaczmarzyka z Uniwersytetu Śląskiego we Wrocławiu o nowym sposobie myślenia o szkole. Warto przeczytać.

Na potrzebę dokonania radykalnych zmian w edukacji oraz szkole mówi i pisze dziś wielu. Czy zmiany już dokonane w edukacji w ostatnich latach zasługują na miano zasadniczych i radykalnych? Jeśli tak - to: dlaczego **skuteczność szkoły** spada, a jej jakoś budzi ogromne wątpliwości?

Naszym atutem w ziemskim ekosystemie jest to, że wszyscy mamy mózg – przypomniawszy red. Marcin Polak (1) – ale najczęściej myśląc, **nie myślimy o nim**. Jesteśmy wśród organizmów zwierzęcych takimi szczęściarzami, noszącymi taki wspaniały narząd – uważa dr Marek Kaczmarzyk z Uniwersytetu Śląskiego. Zaprasza do wysłuchania ciekawego wykładu na temat mózgu i jego użycia w szkole pt. „Neurodydaktyka – wybrane aspekty praktyczne” (1,2).

Neurodydaktyka... (fot. www.umk.pl)

Nie wszyscy rozumieją ogromną rolę naszego mózgu, choć wszyscy go mają. Obserwując świat i ludzi, myśląc o czymś, zwykle nie myśli się o nim. A szkoda, bo przecież uczeń uczy się w szkole mózgiem, a nie wątrową czy nerkami.

Nowym sposobem myślenia o edukacji i szkole jest (powinna stać się) neurodydaktyka. **Oto kilka pytań**, na które można znaleźć odpowiedź w ww wykładzie:

- 1/ Jak radzić sobie z nadmiarem informacji?
- 2/ Czemu nie mogę popatrzeć w książkę raz i już się nauczyć?
- 3/ Dlaczego zapominamy?
- 4/ Czy warto pamiętać o przykrych wydarzeniach?
- 5/ Jak działa nasz mechanizm w głowie, który używamy do zapamiętywania i do zapominania?
- 6/ Dlaczego nie mamy pamięci absolutnej?

Ciekawy problem: Marcin POLAK, Neurodydaktyka jako nowy sposób myślenia (...) – cd.

Niesłychanie ważna w uczeniu się jest nasza pamięć „Mamy do dyspozycji praktycznie nieograniczoną pamięć, ale jej w pełni nie wykorzystujemy. Być może jest to **świadoma decyzja**. Mamy dziś do czynienia z potężnym nadmiarem informacji, z którym nasze umysły nie są w stanie sobie poradzić. Zwała się na nas „całe Mount Everest informacji o innych ludziach”, które nie są nam w większości zupełnie potrzebne (1).

Na pewno warto rozważyć:

➔ **Jeśli chcemy pomóc dzieciom, musimy zająć się ich mózgiem – w końcu nie czytają nerkami.** (dr Deborah Weber – Uniwersytet Harvarda, za: R. Michalak 2014)

„Na pewno przydatna dla nas jest umiejętność **selektywnego zapamiętywania**, a przydałaby się bardzo umiejętność zapominania informacji. Tego właśnie byłoby najsensowniej uczyć, tymczasem w szkole uczymy jedynie przyjmowania informacji. Czy w jakiś sposób może nam tu pomóc neurodydaktyka?” (1). Odpowiedź jest twierdząca. Wykład warto wysłuchać! (JPS)

Na pewno warto przeczytać:

1. GUT M., *Mózg i metody jego badania. Scenariusz lekcji na 2 godziny lekcyjne*. „Biologia w Szkole” 2008 nr 5, s.49-56.
2. KACZMARZYK M., FRANCIKOWSKI J., KOPEĆ D., *Neurodydaktyka. Czy wiedza o mózgu nas zmienia?* "Biologia w Szkole" 2011 nr 5, s. 5-13.
3. KASTORY B., *Piękny umysł*. „Newsweek Polska” 2008 nr 11 (z 16 III 2008), s. 66-68.
4. KOWALIKOWSKA A., *Jak pobudzić mózg do pracy?* GN 2012 nr 2, s. 9.
5. SAWIŃSKI J. P., *Neurodydaktyka - moda czy potrzeba?* "Kierowanie Szkołą": www.scholaris. 2005, nr 7-8.
6. SAWIŃSKI J. P., *Neurodydaktyka - moda czy potrzeba? Czy zakres zmian w naszych szkołach jest wystarczający?* "Dyrektor Szkoły" 2005, nr 7-8, s. 111-114.
7. SAWIŃSKI J. P., *Czy potrzebna jest nam neurodydaktyka?* "Gazeta Szkolna" 2005 nr 27-28, s. 14-15.
8. SAWIŃSKI J. P., *Dlaczego priorytetem jest "Nauka o ludzkim mózgu"?* "Nowa Szkoła" 2005 nr 8, s. 30-32.
9. SAWIŃSKI J. P., *Jak zbliżyć się do neurodydaktyki? Scenariusz szkolenia nauczycieli*. „Wszystko dla Szkoły” 2009 nr 1, s. 9-12.
10. SAWIŃSKI J. P., *W stronę neurodydaktyki*. Edunews.pl – z 14.03.2012.
11. SAWIŃSKI J. P., *Dlaczego w stronę neurodydaktyki?* „Nauczycielska Edukacja” 2012 nr 472, s. 29-30.
12. SAWIŃSKI J. P., *Dlaczego w stronę neurodydaktyki?* Cz. II „Nauczycielska Eduk.” 2012 nr 6, s. 16-18.
13. SAWIŃSKI J. P., *Zasady neurodydaktyki, czyli jak zrozumieć pracę ludzkiego mózgu?* „Dyrektor Szkoły” Akademia Zarządzania DS - lekcja 2, 2012 nr 11, s. 39-46.
14. SAWIŃSKI J. P., *Zasady neurodydaktyki, czyli jak zrozumieć pracę ludzkiego mózgu? - cz. II*. „Dyrektor Szkoły” Akademia Zarządzania DS - lekcja 3, 2012 nr 12, s. 37-44.
15. SAWIŃSKI J. P., *Edukacja wykorzystująca zasady neurodydaktyki*. „Geografa w Szk.” 2012 nr 2, s. 4-6.
16. SAWIŃSKI J. P., *W stronę wolnej kultury uczenia się*. „Geografa w Szkole” 2012 nr 6, s. 7-9.
17. ŻYLIŃSKA M., *Rewolucja w szkole! Uwolnić potencjał umysłu!* Edunews.pl – z 15.05.2011.
18. ŻYLIŃSKA M., *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*. Toruń: Wydaw. WN UMK, 2013.

dr Julian Piotr Sawiński – CEN w Koszalinie

1.POLAK M., *Neurodydaktyka jako nowy sposób myślenia o szkole*. Edunews.pl – z 11.11.2014.

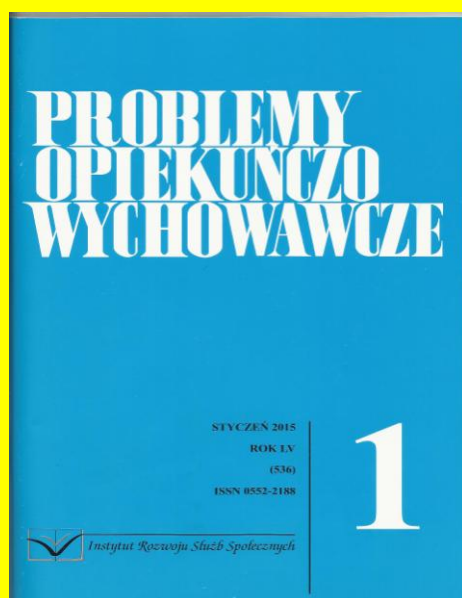
2.www.edunews.pl

--> PROBLEMY OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE

„Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2015 nr 1 – Warto przeczytać!

Numer 1/2015 miesięcznika zawiera kilka ciekawych materiałów. Jest także do nabycia w księgarni internetowej wydawnictwa [1]. W dziale pn. „**Diagnozy, doświadczenia, propozycje metodyczne**” zamieszczono:

1. Paweł Polowczyk, *Kształcenie do miłości i przez miłość*
2. *Proste pomysły są najlepsze*. Ze Zbigniewem Byszewskim, dyrektorem Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 9 w Sosnowcu, rozmawia Beata Igielska
3. Aneta Paszkiewicz, *Ja też mogę zostać celebrytą! Dziecięce marzenia o sławie*
4. Radosław Mysior, *Friends with Benefits – czy tylko przyjaźń?*

„Problemy O-W” – okładka (fot. Arch. IP CEN)

Ponadto w dziale pn. „Badania i sondaże” zamieszczono:

1. Agnieszka Golczyńska-Grondas, *Doświadczenie instytucjonalizacji w biografiach dorosłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych*
2. Danuta Wosik-Kawała, Małgorzata Majerek, *Wartość przyjaźni w opinii młodzieży*
3. Anna Chańko, Karol Konaszewski, *Percepcja własnej sytuacji życiowej przez osoby uzależnione od narkotyków*

W dziale „Konferencje”

- Asystent usamodzielnienia (Marcin Teodorczyk)

Informacje i recenzje

- George J. DuPaul, Lee Kern, *Małe dzieci z ADHD* (rec. J. R.)
- Ross W. Greene, *Trudne emocje u dzieci* (rec. Karolina Sobczyńska)
- Paul Ekman, *Dlaczego dzieci kłamią* (rec. Jolanta Makowska)
- Roswitha Riebisch, Hubert Luszczynski, *Diagnoza typów uczniów* (rec. Krzysztof Kraszewski)

Świat młodzieżowych fascynacji

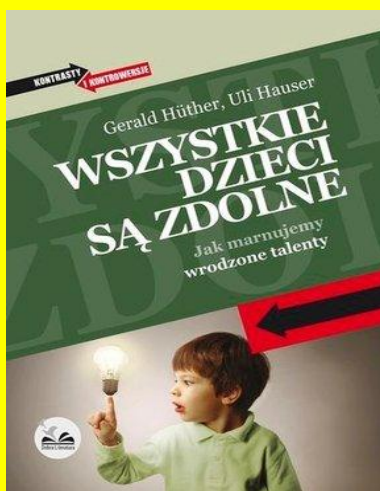
- „Poetka morderczyni”, czyli o tym, jak popkultura może inspirować do zbrodni (Marcin Teodorczyk)

1. www.publikacje.irss.pl

Wszystkie dzieci są zdolne

➔ *Skuteczne wspieranie młodego człowieka nie jest czymś, co można robić od czasu do czasu, ale stale trwającym procesem, który wymaga niekiedy wprowadzenia gruntownych zmian do naszego myślenia o wychowaniu i nauczaniu.* [Magdalena Goetz, 2013¹]

➔ Oto książka, którą warto przeczytać!

„Wszystkie dzieci są zdolne” – okładka (fot. www.merlin.pl)

Gimnazjaliści nie czytają książek

Z „Badań czytelnictwa dzieci i młodzieży” Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie wynika, że nie jest dobrze z czytelnictwem młodzieży. Duży wpływ na czytelnictwo mają zwyczaje rodzice. Po książkę sięgają częściej 12- i 15-latki, którym w dzieciństwie opiekunowie czytali na głos oraz w których domach są zasobne biblioteczki.

Czym można zastąpić książki i czytanie? Warto przypomnieć, że:

➔ *Umberto Eco twierdzi, że książka jest doskonałym wynalazkiem i trudno ją czymś zastąpić - nie da się przecież ulepszyć książki, podobnie jak nie da się ulepszyć tyżki.* [Umberto Eco za: Sławomir Iwasiów, 2013²]

Z wiekiem maleje liczba dzieci, które czytają niemal codziennie – to 20% szóstoklasistów i już tylko 15% gimnazjalistów. O ile w VI klasie szkoły podstawowej żadnego rodzaju książek (powieść, komiks, słownik) nie czyta 8% chłopców i 2% dziewcząt, o tyle w gimnazjum jest to już odpowiednio 20% i 7%.

Czytanie książek jest trzecim po oglądaniu telewizji i korzystaniu z komputera sposobem spędzania wolnego czasu. A wśród najpopularniejszych lektur króluje fantastyka dla młodzieży [1].

1.Red., Aktualności: 14% gimnazjalistów w ogóle nie czyta książek. „Dyrektor Szkoły” 2014 nr 12, s. 8.

¹ M. GOETZ, *Sila i odporność psychiczna uczniów*. „Dyrektor Szkoły” 2013 nr 11, s 68-72.

² S. IWASIOŃ (oprac.), „Książka była, jest i będzie”. Z prof. Krzysztofem Walczakiem... rozmawia Sławomir Iwasiów. „Refleksje” 2013 nr 6, s. 6-7.

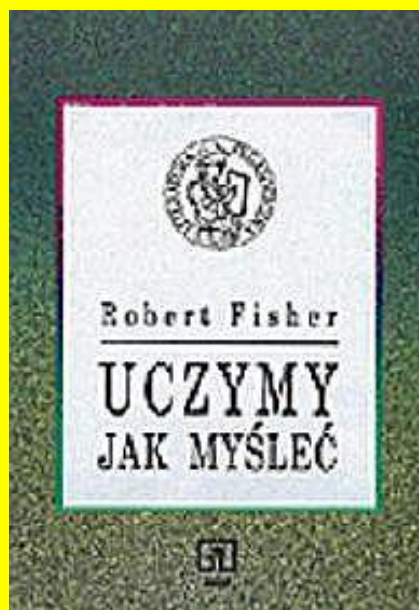
W 2014 roku Polacy czytali więcej

O 2,5% wzrósł odsetek czytających osób - wynika z najnowszych badań nad stanem czytelnictwa w Polsce zleconych przez Bibliotekę Narodową. Przynajmniej jedną książkę w 2014 roku przeczytało 41,7% Polaków. O ponad 10% zwiększyła się liczba osób kupujących książki [1].

- Temat książki w Polsce wzbudza bardzo dużo emocji i jest przedmiotem troski resortu, bo poziom czytelnictwa odbiega od innych krajów europejskich - mówi Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Małgorzata Omilanowska**. - Czytanie to taka dziedzina, która przekłada się na szereg kompetencji. Ludzie, którzy czytają książki lepiej rozumieją świat, są bardziej aktywni społecznie i stają się bardziej empatyczni - dodaje, nie kryjąc radości z faktu, że udało się nie tylko zatrzymać tendencję spadkową, ale odnotować wzrost.

W dużej części to efekt rosnących z roku na rok nakładów MKiDN na promocję czytelnictwa. W 2014 r. w przeznaczono na ten cel 119, 6 mln zł (Programy MKiDN, Biblioteki Narodowej, Instytutu Książki i Narodowego Centrum Kultury). W roku 2013 było to 75, 6 mln zł, w 2012 – 52, 1 mln zł, a w 2011 - 30, 9 mln zł. W porównaniu z rokiem 2011 oznacza to więc prawie czterokrotny wzrost nakładów.

Z najnowszej badania Biblioteki Narodowej wynika też, że zmalała grupa osób, które ostatnio przestały czytać (z 47,1% do 34,1%) i z 29,6% do 40% wzrósł odsetek kupujących książki. Najwięcej czytają ludzie młodzi, osoby między 15. a 19. rokiem życia (71%), uczniowie i studenci (73%) - w obu tych grupach najliczniej występują czytelnicy regularni i intensywni. Po książki sięga aż 80% dzieci matek z wykształceniem wyższym, z czego aż 32% należy do czytelników intensywnych. Ponadto- osoby zadowolone ze swojej sytuacji materialnej (54%) oraz mieszkańcy miast powyżej 100 tys. (ponad 50%). Najmniej natomiast czytają osoby powyżej 60 roku życia (34%), mieszkańcy wsi (34%), rodziny o dochodzie mniejszym niż 2 tys. zł (30%) oraz emerytowani rolnicy (14%).

„Uczymy się jak myśleć” (fot. www.empik.pl)

Zdając sobie sprawę, iż jednym z powodów czytelniczego wykluczenia są czynniki ekonomiczne, MKiDN wspiera działania na rzecz rozwoju bibliotek, które stanowią często instytucję „pierwszego kontaktu” z kulturą i są głównym, obok zakupów własnych, źródłem lektur dla czytelników w każdym wieku. W ramach Wieloletniego Programu KULTURA+, Priorytet **Biblioteka+**, do końca 2015 roku. zbudowanych lub zmodernizowanych zostanie 245 bibliotek gminnych za łączną kwotę 150 mln zł. W 2014 roku zakończono 97 inwestycji. Biblioteki otrzymały także wsparcie na zakup nowości. Dofinansowanie otrzymało 2,4 tys. placówek z całego kraju. Z dotacji MKiDN kupiono 1 mln nowych książek. W roku 2014 ponad to przeszkolono 1,7 tys. bibliotekarzy (od 2010 roku ze szkoleń skorzystało w sumie 5,1 tys. osób) i po raz pierwszy przekazano 28 dotacji na organizację partnerstw bibliotek publicznych z organizacjami pozarządowymi.

W 2014 roku Polacy czytali więcej – cd.

Celem było m. in. zorganizowanie i prowadzenie wolontariatu, działań aktywizujących lokalną społeczność wokół biblioteki oraz zorganizowanie i przeprowadzenie wydarzenia promującego bibliotekę wśród członków lokalnej społeczności („święto biblioteki”).

Od bieżącego roku do zaplanowanego na lata 2014-2020 **Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa** dołącza Ministerstwo Edukacji Narodowej, które w ramach rządowego programu „Książki naszych marzeń” z planowanym na 2015 rok budżetem 15 mln zł wesprze biblioteki szkolne w zakupach nowości wydawniczych oraz lektur rozwijających kompetencje i zainteresowania dzieci i młodzieży. Od 2016 roku w ramach NPRCz MEN będzie realizować Priorytet III: „Zakup nowości wydawniczych oraz modernizacja infrastruktury bibliotek szkolnych i pedagogicznych”. Jego głównym celem jest upowszechnianie edukacji czytelniczej i medialnej oraz wzrost czytelnictwa uczniów. Program ma wspierać biblioteki szkolne w zakresie zakupu nowości wydawniczych i lektur rozwijających kompetencje i zainteresowania dzieci i młodzieży. Natomiast doposażenie bibliotek pedagogicznych zwiększyć ma ich ofertę stanowiącą pomoc dla nauczycieli w planowaniu i realizowaniu zadań związanych z kształtowaniem zainteresowań czytelniczych uczniów.

W gronie priorytetów MKiDN jest również rynek książki cyfrowej. W ubiegłym roku uruchomiono nowy program "Udostępnianie piśmiennictwa". W jego ramach zatwierdzono listę 131 dzieł, które - po wykupieniu praw - znajdują się w wolnym dostępie na stronie **Biblioteki Cyfrowej POLONA**. Jej zasoby, składające się z książek, grafik i fotografii, druków i rękopisów muzycznych, pocztówek, rękopisów oraz czasopism naukowych i gazet liczą dziś ponad 477 tys. obiektów. Liczba odwiedzin zwiększyła się o połowę - z ok. 705 tys. do 1,1 mln, a otwieranych stron aż czterokrotnie - z ok. 4,8 mln do 25 mln. W I kwartale 2015 r. zostanie udostępniona mobilna wersja strony, a serwis otworzy się dla zbiorów spoza Biblioteki Narodowej, umożliwiając prezentację kolekcji instytucji, które realizują projekty digitalizacyjne w całej Polsce.

W grudniu 2014 roku ruszyła **Academica** – cyfrowa wypożyczalnia międzybiblioteczna zdigitalizowanych zasobów Biblioteki Narodowej. To rewolucja w dostępie do publikacji naukowych; platforma pozwala na udostępnianie publikacji przydatnych w pracy naukowej lub kształceniu akademickim poprzez terminale komputerowe znajdujące się na terenie bibliotek, które podpisały umowę przystąpienia do systemu. Obecnie to baza pół miliona publikacji ze wszystkich dziedzin, cały czas powiększana - każdego dnia do otwartych zbiorów dołączanych jest prawie 2 tysiące nowych tytułów. Ministerstwo prowadzi także zaawansowane negocjacje w kwestii obniżenia VATu na publikacje cyfrowe.

W planach MKiDN jest również uruchomienie dwóch programów wspierających rozwój twórczości. Pierwszy z nich „Nowe polskie książki - debiuty” ma mieć formę grantów wspierających małych i średnich wydawców zainteresowanych publikacją polskich debiutów literackich. Drugi „Nowe polskie książki – rezydencje dla pisarzy” od 2016 roku zapewniać ma twórcom i tłumaczom programy rezydencyjne w budowanej właśnie nowej siedzibie Instytutu Książki. Po jego powstaniu IK zgłosi się program rezydencji takich europejskich sieci jak HALMA czy Literaturhaus network. Udział w nich jest korzystny również ze względów finansowych, bowiem stowarzyszone europejskie domy pracy twórczej aplikują np. wspólnie o środki do UE [1].

1. www.legalnakultura.pl/czytelnia – dostęp z 24.01.2015.

O trudnościach szkolnego wychowania

Oto kilka refleksji doświadczonego nauczyciela biologii o szkolnych problemach wychowawczych, o kreatywności w edukacji i na lekcjach biologii oraz znaczeniu zajęć terenowych w biologicznej edukacji, trudnościach w pracy z młodzieżą oraz o zaufaniu i odpowiedzialności uczniów.

1. O szkolnych problemach wychowawczych

Przyczyną problemów jest coraz częstszy brak czasu dla młodych ludzi. Mówi się o tym teraz sporo. **Coraz mniej czasu** mają rodzice dzieci – od przedszkolaków do dorastających. Widzę to również na przykładzie ludzi mi najbliższych, więc z pewnością, nie jest to fantazjowanie. Powodem coraz dłuższej pracy rodziców są najczęściej sprawy finansowe. Cokolwiek powiedzielibyśmy na ten temat, w jaki sposób tłumaczyli to zjawisko, nieubłagane uzasadnienie będzie to samo.

Wprawdzie coraz częściej próbuje się wychowanie przenieść na barki placówek edukacyjnych, ale jest to nieosiągalne przy wielości wzorów postępowania, zakładanych przez rodziców i opiekunów. Uczciwe środki masowego przekazu powinny uświadomić tę prawdę i upowszechnić w społeczeństwie. Szerzą się **narzekania na szkołę** i nauczycieli, ale w dużym stopniu są one mało uzasadnione. Wymagania są chyba jednak zbyt wielkie, a stosowane środki w nikłym stopniu odpowiadają ich realizacji.

Gdzie jest wolność w szkole za kratami? (fot. www.edunews.pl)

Kilka lat temu władze wpadły na pomysł, by zmienić status prawny zawodu nauczyciela z pracownika państwowego na samorządowego. Skutkowało to niskim karaniem młodzieży, która dawała koncerty chuligańskiego zachowania. Telewizja chętnie pokazywała np., kiedy młodociani złoczyńcy zakładali swoim pedagogom kosz na śmieci. Dopiero powrót do uznania przez prawo nauczycieli za pracowników państwowych, ukróciło gorszące postępowania, powodując ostrzejsze karanie chuligańskich wybryków. Podam inny, znany mi osobiście przykład: po remoncie szkolnych toalet, chłopcy zdewastowali zewnętrzne drzwi męskiej ubikacji. Dyrektorka ponadpodstawowej szkoły zdecydowała wstrzymanie remontu, aby **przekonać młodzież o skutkach** niewłaściwego postępku. Powstał skandal, ze skargą do miejscowych władz i powiadomieniem redakcji dziennika „Fakt” włącznie.

O trudnościach szkolnego wychowania – cd.

Oczekiwano ostrej reakcji na to postępowanie szkoły. Tymczasem pedagodzy uzasadnili dziennikarzom swoje postępowanie, zyskując w powstałym potem artykule, zrozumienie. Sytuacja uległa poprawie – później chłopcy nie próbowali już podobnych działań, a i rodzice zrozumieli niewłaściwe postępowanie swoich podopiecznych. Wytrwałe działania przyniosły jednak dobre wyniki. Opisane przykłady są przyczynkami do dyskusji, dlaczego szkoły mają problemy ze sprawami wychowawczymi i jak sobie próbują niekiedy radzić.

Wydaje mi się, że postawiono przed szkołami **wysokie wymagania**, nie dając żadnych środków w zamian żadnych narzędzi oddziaływania. Trzeba tylko przemyśleć, jakie mają być stosowane narzędzia oddziaływania na młodych ludzi? Kiedyś zwrócenie uwagi niewłaściwie zachowującemu się młodemu człowiekowi skutkowało reakcją jego opiekuna (często była to tylko reakcja bardzo zdawkowa), dzisiaj niewłaściwie odnoszący się uczeń wie, że często uzyska aprobatę rodzica. W złym tonie jest informować dom rodzicielski o zebraniach szkolnych (tzw. „obciach”); stąd dobre efekty przynoszą kontakty poprzez zapisy w „elektronicznym dzienniku”.

2. O kreatywności w edukacji i na lekcjach biologii

Rozwiązywanie problemów wychowawczych powinno stać się problemem ogólnospołecznym. Wszak mówiło się od dawna na poły żartobliwie, że w społeczeństwie najwięcej jest znawców medycyny i nauczycieli. Od pustego powtarzania tej prawdy, świat się nie zmienia. Pora **podjąć energiczne działania**. Niedobrze jest w polskim systemie leczenia i - chyba - w edukacji. Lekarze udowodnili już, że do leczenia potrzeba wydatkowania dużych pieniędzy; nie wiadomo, czy dotarły do decydentów również nieśmiałe głosy nauczycieli na podobny temat?

Kreatywność rozwija się podczas wykonywania przez uczniów konkretnych zadań. Spełniają je ćwiczenia uczniowskie, podczas lekcji przedmiotów przyrodniczych, najczęściej wykonywanie przemyślanych **ćwiczeń laboratoryjnych**. Również podczas zajęć w terenie.

Nauczyciele i szkoła nadal nie aktywizują uczniów. Uczeń ma stosować się do wymagań nauczyciela, jego sposobu podejścia, jego rozumowania, jego sposobu uczenia, nawet jeśli są one błędne. Pod tym względem chyba nic od moich czasów się nie zmieniło.

Gorzej, że młodzi nauczyciele nie zrozumieli dotąd błędów swojej postawy. Przypuszczam, że jest to również błąd zakładów kształcenia nauczycieli, że nie podkreślają potrzeby kształtowania aktywnego podejścia do ucznia i jego indywidualnych zainteresowań oraz potrzeb. Na potrzebę wykorzystywania **naturalnej aktywności uczniów** muszą zwracać uwagę dyrekcje szkół podczas systematycznej obserwacji pracy pedagogów. Niechby kontrola dyrekcji szkół stała się rzeczywistą podstawą do oceny placówek przez władze oświatowe, np. kuratoria oświaty.

3. O znaczeniu zajęć terenowych z biologii

Podczas zajęć terenowych uczniowie bardzo się uaktywniają. Pojawia się przede wszystkim pozytywne nastawienie młodych ludzi do poznawania świata. Trochę jest tak, dlatego że nie jest to sztaampowa lekcyjna nuda. Uczniowie co najmniej mogą **przewodzić obserwacje** roślin lub zwierząt, działanie to inaczej nastawia dziecko do poznawania świata. Przemyślane prowadzenie podobnych zajęć wymaga przygotowanie obserwacji lub nawet eksperymentów.

O trudnościach szkolnego wychowania – cd.

Z moich dawnych spostrzeżeń oraz prowadzonych obecnie wynika, że zajęć terenowych nie prowadzą polskie szkoły zbyt często. Organizowanie zajęć terenowych wymaga długiego i starannego przygotowania. Potrzebne jest **przygotowanie metodyczne**, ale również zapewnienie odpowiedniej ilości środków dydaktycznych. Przegląd publikacji, poświęconych przyrodniczym zajęciom terenowym, wskazuje na brak szczegółowych opisów zajęć, poświęconych realizacji tematów zawartych w nowych programach nauczania. Brakuje aktualnych, konkretnych rozwiązań. Stare artykuły już się często zdezaktualizowały i tylko w niewielkim stopniu mogą być obecnie przydatne.

Przyczyna małego udziału zajęć terenowych w pracy szkół tkwi zarówno w postawie nauczycieli, jak i stosunku do tych zajęć dyrekcji szkół. W ostatnich latach mojej pracy wprowadziłem do tradycji „mojej” szkoły odbywanie corocznych kilkudniowych wycieczek, poświęconych badaniu odwiedzanego terenu. Trzeba zauważyć, że prowadzenie podobnych wypraw wymaga poszukiwania dodatkowych środków finansowych.

Kreatywność, o którą Pan pytał, przede wszystkim zasadza się na istnieniu nauczycielskiej pomysłowości. Wprawdzie w zakresie poszczególnych przedmiotów istnieją ustalone programy szkolne (szkoła może wybrać odpowiednie z dopuszczonego do użytku zestawu), ale sposoby ich realizacji to już zupełnie inna sprawa. Tutaj **decydują działania nauczycielskie**, a te zależne są od kreatywności pedagogów i materialnych warunków ich realizacji. Cóż bowiem, jeśli nauczyciel chciałby prowadzić eksperymenty uczniowskie, czy wycieczki, jeśli szkoła i rodzice nie dysponują stosownymi zasobami finansowymi do ich realizacji. Obserwuję na co dzień, co w tym względzie dzieje się w okolicznych szkołach i dochodzę do wniosku, że nie jest dobrze.

Mało który uczeń potrafi opowiadać o uczniowskich eksperymentach podczas lekcji (czyli chyba ich się nie prowadzi). **Dochodzi do absurdów**, jak to testy sprawdzają poprawność wniosków, wynikających z doświadczeń, których uczniowie nigdy nie wykonywali. Bywa również, że przyczyną braku kreatywności jest również postawa samych nauczycieli. Głośno powtarza się, że przeciętny polski uczeń nie potrafi pracować zespołowo. Kierownictwa szkół powinny inspirować kreatywne postawy pracowników, stosując zachęty w postaci słownej (rozmowy, udział w szkoleniach) oraz bodźce materialne (konsekwentnie przydzielanie dodatków, nagród).

Nauczyciele, szczególnie młodzi, są bardzo wrażliwi na bodźce materialne. Utrwaliła się już wśród nauczycieli świadomość **różnicowania płacy** w zależności od uzyskanych efektów (kiedyś istniało przekonanie o słuszności nieróżnicowania płac).

4. O trudnościach w pracy z młodzieżą

Ogólnie przyjmuje się, że tak właśnie jest. Wiele faktów to potwierdza. Przyczyną „trudności” z obecną młodzieżą są najczęściej **brak zahamowań** ze strony młodych ludzi. Nawet środki masowego przekazu wzmacniają przekonanie, że brak jest zasad, które obowiązują społeczeństwo. Liczy się przebojowość, zbytnia odwaga; wprawdzie dotyczy to wszystkich, ale młodzież rozumie to, jako prawo obowiązujące przede wszystkim ich.

Wszystko to jest wzmacniane przez **bezkrytyczne podejście prawa**, także szkolnych przepisów. Pewnych posunięć władz państwowych i oświatowych nie rozumiem – wynikają one chyba tylko z chęci przypodobania się wyborcom. Nie chcę przytaczać wszystkich konkretnych niemądrych rozwiązań, bo wywoła to tylko niepotrzebne sprzeczki, ale przykładowo likwidacja szkolnych mundurków nie była rozsądna z wielu powodów. Spowodowało to pozorny zachwyt kompletną „dziką” wolnością

O trudnościach szkolnego wychowania – cd.

Wszystko to jest wzmacniane przez **bezkrytyczne podejście prawa**, także szkolnych przepisów. Pewnych posunięć władz państwowych i oświatowych nie rozumiem – wynikają one chyba tylko z chęci przypodobania się wyborcom. Nie chcę przytaczać wszystkich konkretnych niemądrych rozwiązań, bo wywoła to tylko niepotrzebne sprzeczki, ale przykładowo likwidacja szkolnych mundurków nie była rozsądna z wielu

powodów. Spowodowało to pozorny zachwyt kompletną „dziką” wolnością.

Tymczasem w wielu krajach o tradycji demokratycznej stroje szkolne zachowano. Wprowadzało to ład estetyczny, a nawet mogło być powodem do dumy, związanej z przynależnością do określonej szkoły. Przecież uczeń bez tarczy szkolnej jest anonimowy, jego postępowanie nie podlega żadnej kontroli i ocenie! Czy o to chodziło twórcom zmian?

Młodzież może wiele, ale kiedy osiągnie dojrzałość, **wymagania nagle wzrastają**. Stąd pojawiają się stresy. Nauczyciele zwykle nie mają żadnego przygotowania do tej sytuacji. Najczęściej zdobywają wiedzę z zakresu swojego przedmiotu, mało natomiast z zakresu psychologii i socjologii. Jeśli nawet ją otrzymują, to jest ona książkowa, niepoparta praktyką. W konkretnej sytuacji wychowawczej, pedagog jest bezradny. Jeśli do tego dodać brak bliskich i serdecznych kontaktów młodych ludzi ze swoimi rodzicami (kilka razy podczas rozmowy mówiłem o tym), to sytuacja się wyjaśnia.

Zapewne dorosłe życie spowoduje pewne zmiany, przystosowujące do życiowych, ale trzeba cierpliwości, aby tego doczekać. Jeśli tak narzeka się na obecną szkołę i nauczycieli (niekiedy jest to słuszne), to - dlaczego tak niewielu ludzi wybiera zawód pedagoga? Zupełnie inną sprawą jest niewłaściwy dobór ludzi do zawodu. Uważam, że zanim uzyska się dyplom nauczycielski, wcześniej powinno się być zweryfikowanym pod względem posiadanych predyspozycji psychicznych.

5. O zaufaniu i odpowiedzialności uczniów

Chyba jedyną drogą do zdobycia zaufania jest postępowanie zgodne z głoszonymi poglądami. Oczywiście, poglądów nie można nikomu narzucać, a pokazywać je i efekty ich stosowania w życiu. Jeśli nawet uczniowie nie przyjmą ich, to z pewnością docenią nieustępliwość w ich realizacji. Zdobywanie zaufania innych ludzi jest bardzo długim i żmudnym procesem. A - jak konkretnie uczyć w szkole odpowiedzialności?

Przede wszystkim uczniowie muszą zdawać sobie sprawę z tego, czego od nich się wymaga. Starsza **młodzież potrzebuje rozmowy** na ten temat. Trzeba sprawy te cierpliwie wyjaśniać również rodzicom i opiekunom. Nauczyciele muszą wskazywać na wartość odpowiedzialności. Trzeba uczniów właściwie oceniać – wymagać, ale również być sprawiedliwym i niekiedy nieco pobłażliwym. Ważne jest, aby uczniowie czuli się właściwie oceniani. Często odpowiedzialność w szkole jest inaczej traktowana, niż w warunkach domowych.

Dlatego do kształtowania odpowiedzialności uczniów **trzeba włączyć opiekunów** – rodziców i dziadków (tak, właśnie dziadkowie bardzo często zajmują się wnukami i mają z nimi bardzo dobry kontakt). Dobrze jest wskazywać na konkretne przykłady, jakie skutki niesie brak odpowiedzialności (szczególnie w przypadkach codziennego życia młodego człowieka) i korzyści, jakie niesie odpowiedzialność. Podałem przykład tworzenia odpowiedzialności w przypadku troski pewnej szkoły o stan jej ubikacji.

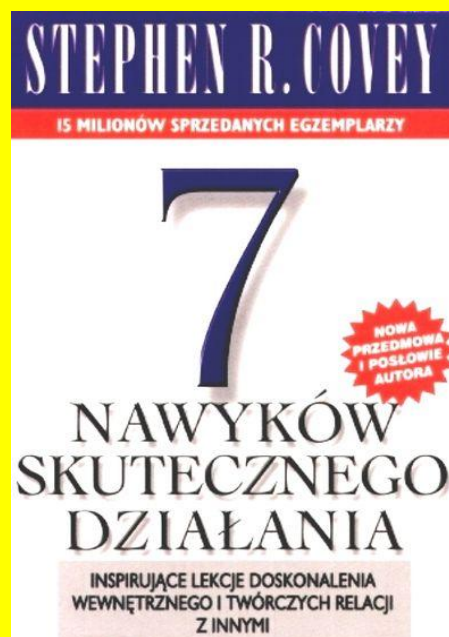
Jerzy Wysokiński – nauczyciel biologii w Nowym Dworze Mazowieckim

Ciekawa książka – Stephen R. COVEY, 7 nawyków skutecznego działania. Inspirujące lekcje doskonalenia wewnętrznego i twórczych relacji z innymi

Siedem nawyków skutecznego działania. Inspirujące lekcje doskonalenia wewnętrznego i twórczych relacji z innymi – to książka sprzedana w ponad 20 milionów egzemplarzy. Ciekawe, o czym jest ta praca? Czym zachwyca czytelników? Warto przeczytać.

1. Stephen R. Covey

Stephen R. Covey – autor tej książki (1932-2012) – jest uznany za jednego z najbardziej wpływowych ludzi Ameryki. Jest autorem szeregu książek o skuteczności działania, w których wskazuje, jak doprowadzić do erupcji własnych możliwości i tworzyć synergę, oznaczającą zwielokrotnione efekty wspólnych działań. Został uhonorowany m.in. odznaczeniem Thomas More College Medallion oraz międzynarodową nagrodą pokojową – Sik'h 1998 International Man of Peace Award.

Okładka

książki (fot. www.empik.com/7-nawykow)

3. Sprawy ważne - Przedmowa

Sedno treści tej książki zawarte jest w „Przedmowie”, które zaczyna się od słów: „Odkąd „7 nawyków skutecznego działania” ukazało się po raz pierwszy, w świecie zaszły dramatyczne zmiany. Życie stało się bardziej złożone, bardziej stresujące, bardziej wymagające. Przeszliśmy **z Ery Industrialnej do Ery Informacji** – ze wszystkimi najważniejszymi konsekwencjami. W życiu osobistym, rodzinnym i zawodowym stajemy się dziś przed problemami i wyzwaniem, jakich 10 czy 20 lat temu nie sposób było sobie nawet wyobrazić. Wyzwania te nie tylko stanowią nowy rząd wielkości, ale są też zupełnie nowego rodzaju [1].

4. Społeczeństwo się zmienia

Społeczeństwo się zmienia radykalnie. Te zasadnicze zmiany zachodzących w społeczeństwie, jak również przemiany w przetwarzanym cyfrowo globalnym rynku rodzą niezwykle ważne pytania. Autor pisze, że bardzo często się spotyka z pytaniem: „Czy siedem nawyków skutecznego działania jest aktualnych dzisiaj?” I dalej: „Czy będą aktualne za 10 20 50, sto lat?” Jego odpowiedź brzmi: **im większe zachodzą zmiany i trudniejsze piętrzą się przed nami wyzwania, tym bardziej aktualne stają się owe nawyki**. Warto publikację poznać i podjąć próbę rozwiązania naszych trudności, problemów i bolączek – bo przecież:

➔ W głębi serca każdego człowieka tli się tęsknota, pragnienie i ambicja, by dokonać czegoś wielkiego i trwałego – (Grenville Kleiser [3])

Ciekawa książka – Stephen R. COVEY, 7 nawyków skutecznego działania. Inspirujące lekcje doskonalenia wewnętrznego i twórczych relacji z innymi – cd.

5. Skuteczność działania

Siedem nawyków opisanych w ww. książce prowadzi do ciągłego, zintegrowanego **wzrostu własnej efektywności** – twierdzą jej recenzenci. Wskazują, że: „Nawyki te przenoszą nas od zależności (od innych), przez niezależność (dbanie o siebie) do współzależności (dbanie o innych) i łączenie sił w celu pomnożenia naszej indywidualnej efektywności. Pierwsze trzy nawyki **są podstawą dla prywatnego zwycięstwa**, dzięki któremu rozwijasz strukturę swojego charakteru. Następne trzy nawyki pozwolą Tobie osiągać publiczne zwycięstwa, w sytuacjach, w których współdziałaś z ludźmi. Ostatni nawyk wpływa na wzrost efektywności w każdym aspekcie Twojego życia” [2]. Ciekawe, na ile jest to prawda? Warto przeczytać!

1. COVEY S. R., *7 nawyków skutecznego działania. Inspirujące lekcje doskonalenia wewnętrznego i twórczych relacji z innymi*. Poznań: Dom Wydaw. REBIS, 2014, wyd. IV.
2. <http://www.ark-doradztwo.pl/czytelnia> o rozwoju osobistym
3. <http://szkolenia-otwarte-door.pl/szkolenia/7-nawykow-skutecznego-dzialania#sthash.qPugehFV.dpuf>

Ciekawa książka: Paweł FORTUNA. Mariola ŁAGUNA, Przygotowanie szkolenia. Gdańsk: Wydaw. WGP, 2014

„Przygotowanie szkolenia” (fot. www.gwp.pl)

Mariola Łaguna i Paweł Fortuna w przystępny sposób wyjaśniają, czym jest szkolenie i jak je zorganizować w taki sposób, aby uczestnicy odnieśli jak najwięcej korzyści. Omawiają rodzaje szkoleń, analizę potrzeb szkoleniowych, działania rekrutacyjne, wybór miejsca szkoleń, dobór trenerów i najbardziej efektywne działania promocyjne oraz metody oceny zajęć. Opisują też najczęstsze błędy i problemy pojawiające się w trakcie sesji szkoleniowych. Podkreślają, że sukces gwarantują odpowiednie przygotowanie i właściwe określenie głównych celów szkolenia. Ta książka to lektura obowiązkowa dla wszystkich, którzy rozpoczynają swoją przygodę z prowadzeniem szkoleń. - Przygotuj skuteczny plan szkolenia - Zainterесuj uczestników - Przekazuj wiedzę efektywnie - Osiągaj sukcesy jako trener (2).

-
1. FORTUNA P., ŁAGUNA M., *Przygotowanie szkolenia*. Gdańsk: Wydaw. WGP, 2014.
 2. www.gwp.pl/6662

Obudź w swoim dziecku gen odkrywcy!

Czy nauka przyrody może odciągnąć twoje dziecko od ulubionej gry komputerowej? Tak, jeśli wspólnie poszukacie odpowiedzi na pytanie, dlaczego pingwiny tak śmiesznie chodzą albo dowiedziecie się, co każdy z nas ma w swoim nosie. Zastanawiasz się, jak przemycić dziecku zainteresowanie światem i sprawić, by nauczyło się nazw państw w języku angielskim? Zabierz je w fascynującą podróż w tajemnicze zakątki Ameryki, odkrywajcie zagadki przyrody.

Jak w najmłodszych obudzić chęć do odkrywania? Przepis wydaje się prosty i zapewne każdy rodzic o nim słyszał: - Organizujmy sytuacje, które wywołują ciekawość. – mówi psycholożka dziecięca Anna Resler-Maj. Zapewne niejeden rodzic pomyśli, że łatwo taką radę dać, ale trudno ją zastosować w codziennym, zabieganym życiu. Tymczasem Resler-Maj podpowiada, że wystarczy podczas spaceru rozmawiać z dzieckiem o tym, co widzi dookoła. Niech opisuje rzeczywistość i wyraża samodzielne poglądy. W domu można otworzyć album z reprodukcjami dzieł sztuki lub znaleźć dowolne interaktywne muzeum sztuki w internecie i wspólnie obejrzeć na przykład dwa eksponaty. Warto zapytać, co dziecko sądzi na temat oglądanego dzieła, czy mu się podoba i dlaczego. Swobodne wyrażanie własnych poglądów jest kluczowe w rozbudzaniu ciekawości i odkrywaniu talentów dziecka.

– Stymulując twórcze myślenie dzieci należy je także zachęcać do podejmowania edukacyjnego ryzyka – mówi Resler-Maj. Niech odważnie sięga do nowej wiedzy, z którą nie spotkało się w szkole.

Obudzenie ciekawości ma ogromne znaczenie również w skutecznej nauce języków obcych. Dzieci uczą się ich inaczej niż dorośli. Są odkrywcami. Nie wystarczy nudne powtarzanie słówek. – Trzeba stworzyć im atmosferę przygody, zabawy, znaleźć sposób, aby zaciekawić je językiem – mówi Joanna Olejek, właścicielka centrum językowego Multi Lingua (www.multilingua.edu.pl) i agencji guwernantek językowych Multi Niania. – Dobrym i sprawdzonym sposobem jest tzw. „Total immersion” czyli całkowite zanurzenie. Chodzi o to, by dziecko w jak największym stopniu znajdowało się w otoczeniu posługującym się językiem obcym. Ważne, żeby działało się to nie tylko w szkole, ale także w domu i to w najróżniejszych formach – dodaje Olejek.

Nauka będzie skuteczna, gdy rodzic odkryje, co jego dziecko lubi robić. Czy lepiej zapamiętuje informacje, gdy je usłyszy czy zobaczy? Innymi słowy – czy jest słuchowcem czy wzrokowcem? Zdaniem Joanny Olejek gdy rodzic dostosuje zabawy i gry do predyspozycji dziecka, efekt nauki przez zabawę będzie szybszy. – W przypadku słuchowców warto posiłkować się wszelkimi książeczkami z płytami CD lub audiobookami. Nawet słuchanie bajek można zamienić w rodzinną tradycję i zabawę. Np. codzienna podróż powrotna ze szkoły zarezerwowana jest tylko dla języka angielskiego. – radzi Joanna Olejek. – Dla wzrokowców najlepsze będą książeczki lub kolorowe gazety. Wartościowym przykładem jest National Geographic Odkrywca – dwujęzyczny magazyn edukacyjny, w którym najmłodsi znajdą nietypowe artykuły o świecie zwierząt, kosmosie czy prawach natury. Wszystkie teksty są w języku polskim i angielskim – dodaje. Zdaniem Joanny Olejek opowiadania i reportaże tematyczne dostosowane do wieku dzieci są ważne także ze względu na swój kontekst. Nauka języka oraz nowych słówek w ramach danego tematu czy obszaru zainteresowań dziecka jest najbardziej skuteczna i efektywna. – Kontekst ten jest zapewniony właśnie w National Geographic Odkrywca. Artykuły o tematyce przyrodniczej i humanistycznej oraz ich streszczenia w języku angielskim rozbudzają w dziecku chęć odkrywania języka angielskiego – komentuje Joanna Olejek.

Od niedawna magazyn działa również na słuchowców. Prenumeratorzy indywidualni National Geographic Odkrywca od lutego br. będą mogli także korzystać z nagrań native-speakera do wszystkich artykułów w języku angielskim zamieszczonych w magazynie.

Kontakt dla mediów: Katarzyna Matolicz, agencja Sasal Public Relations; Mail: kasia@sasalpublicrelations.pl

Tel: +48 502 872 833

O CZASOPIŚMIE „Edukacja Ustawiczna Dorosłych”

Kwartalnik naukowy ukazuje się od 1993 r. Łącznie ukazało się 82 tomy 73 100 egz., format B5 objętość 120-160 s. **Misją** czasopisma jest podejmowanie istotnych i aktualnych problemów naukowych polskiej i światowej ustawicznej edukacji zawodowej, andragogiki i oświaty dorosłych. Około 1/3 publikacji zagranicznych lub traktujących o problematyce projektów europejskich i światowych.

Artykuły dotyczą teorii, metodologii pedagogiki pracy, andragogiki, doradztwa zawodowego, edukacyjnych problemów rynku pracy. Czasopismo adresowane jest do pracowników naukowych, organizatorów, wykładowców, trenerów edukacji ustawicznej, studentów i osób zajmujących się kształceniem, doskonaleniem i przekwalifikowaniem zawodowym.

Autorami publikowanych artykułów są uczeni polskich i zagranicznych uczelni, instytutów naukowych, doświadczeni praktycy, organizatorzy edukacji dorosłych oraz młodzi, rozpoczynający swoje kariery pracownicy nauki. Na łamach pisma publikowali: J. Półturzycki, T. Nowacki, Zb. Kwieciński, T. Lewowicki, S. Kwiatkowski, T. Aleksander oraz z zagranicy: B. Bartz, A. Bielajeva, Samlowski, N. Greger, L. Mats, N. Niczkało, H. Schmidt, W. Höhn, E. Kreker, M. Auer.

„Edukacja Ustawiczna...” (fot. www.edukacjaustawicznadoroslych.eu)

Artykuły są recenzowane. Wszystkie posiadają streszczenia i słowa kluczowe w języku angielskim.

Indexing: Czasopismo punktowane na liście MNiSzW - 8 punktów(www.nauka.gov.pl), Registered In CEJSH The Central European Journal of Social Sciences and Humanities. W **Radzie Programowej** są uczeni i praktycy reprezentujący polskie i europejskie środowisko naukowe, w tym Michael Auer (IGIP); prof. dr hab. Igor Smirnov (Rosja).

Radzie przewodniczy prof. dr hab. Tadeusz Aleksander. Patronat i współpraca: European Association for the Education of Adults (EAEA); International Society for Engineering Education (IGIP); Europäischen Verbandes Beruflicher Bildungsträger (EVBB). **Wydawca** - Ośrodek Pedagogiki Pracy Innowacyjnej Gospodarki w Instytucie Technologii Eksploatacji - Państwowym Instytucie Badawczym w Radomiu (6 stowarzyszeń i uczelni). **Redaktor naukowy:** dr hab. Henryk Bednarczyk, prof. ITeE. www.edukacjaustawicznadoroslych.eu - e-mail: opp@itee.radom.pl tel. +48 48 3644778 (1).

1. www.edukacjaustawicznadoroslych.eu

Czy polska szkoła jest wolna od korupcji?

W Polsce od pewnego czasu działa Fundacja „Polska bez Korupcji”. W styczniu 2015 r. zaprosiła osoby zainteresowane edukacją i szkołą na konferencję prasową pt. „2015. Rok bez korupcji w szkołach? Prezentacja barometru korupcji Fundacji Polska bez Korupcji.”

Konferencja odbyła się 14 stycznia 2015 roku w Centrum Prasowym PAP, ul. Bracka 6/8, w Warszawie. W program konferencji były:

- działania Fundacji;
 - problem korupcji w szkole;
 - omówienie Kontroli Krzyżowej przeprowadzonej w roku 2014;
 - dotychczasowe działania mające na celu wyrugowanie zachowań korupcyjnych;
- Konferencję poprowadził Prezes Fundacji Mateusz Górowski. Kontakt: Prezes Fundacji - Mateusz Górowski, Fundacja Polska Bez Korupcji polskabezkorupcji.eu, tel. 730 059 147

→ Zadanie – logogryf dla Czytelników do samodzielnej pracy

Zadanie – na rozgrzanie własnego mózgu: Czym jest korupcja? Czy występuje ona w polskiej szkole?

Proszę wypełnić logogryf – krzyżówkę z hasłem i wyjaśnić znaczenie odkrytego pojęcia oraz wskazać jego negatywy dla demokracji.

	1	2	3	4	5	6	7	8	
→									←

Polecenia do logogryfu	
1/ Prezentacja, demonstracja	5/ Notowanie, robienie notatek
2/ Negatywna silna emocja	6/ Drzewo liściaste
3/ Na głowie profesora	7/ Przewidzenie, omam
4/ Ważny zmysł człowieka	8/ Niezbędna przy uczeniu się, czytaniu

Nie bójmy się szkolnej ewaluacji – cz. II

ANKIETA EWALUACYJNA

(zastanów się i zaznacz jedną z proponowanych odpowiedzi)

1. Czy pamiętasz (choćby w ogólnym zarysie) czego dotyczyła anonimowa ankieta, która przeprowadziliśmy w klasie w listopadzie ubr.?

- a) tak, pamiętam większość poruszanych wtedy problemów,
- b) częściowo, ale raczej tak,
- c) niewiele zapamiętałam (-em),
- d) właściwie to nic nie pamiętam.

2. 18 (i więcej) uzyskanych wówczas punktów to wynik, który świadczył, że potrafisz się uczyć i masz na to dobre sposoby. Czy pamiętasz – ile punktów uzyskałaś (-eś)?

- a) pamiętam doskonale, b) wydaje mi się, że tak, c) co nieco tylko pamiętam, d) właściwie to nic nie pamiętam.

3. Skoro zapamiętałaś (-eś) lub wydaje ci się, że tak, czy uzyskany wówczas wynik dziś cię satysfakcjonuje?

- a) zdecydowanie tak, b) raczej tak, c) chyba nie, d) zdecydowanie nie.

4. Czy uważasz, że dyskusja w klasie na temat celowości przeprowadzania takich ankiet (np. podczas zajęć wychowawczych) wpłynie na zmianę twoich metod i warunków pracy w domu?

- a) raczej tak,
- b) myślę, że tak,
- c) nie sądzę aby tak było,
- d) nie zastanawiam się nad tym.

Emocje towarzyszące ocenianiu

Najogólniej problem ujmując – powodzenie ewaluacji w znacznej mierze zależy od wyznaczenia ról i późniejszego zaangażowania całego zespołu nauczycielskiego. Nie jest ona przecież procesem jednodecyzyjnym czy jednoosobowym, prawidłowy jej przebieg i zamierzony efekt można osiągnąć jedynie wówczas, gdy poprowadzi się ją całym zespołem nauczycielskim (Denek, Hyżak 2005, s. 20). Niby to nic nowego, wszak każdy student pedagogiki wie, że nauczyciele powinni być poddawani nie tylko profesjonalnej ocenie, winni także starać się dokonywać profesjonalnej autorefleksji nad efektami własnej pracy.

Problemem, który niemal w każdej szkole budzi nauczycielsko-uczniowsko-rodzicielskie emocje jest z pewnością ocenianie. Ocena szkolna, choć sama w sobie jest wartością obowiązującą, jednolitą i przynoszącą te same konsekwencje dydaktyczne, nie jest szkołom pozostawiona „raz na zawsze”. Powszechnie niemal wiadomo, że funkcjonuje dziś wiele wewnątrzszkolnych systemów oceniania (WSO) i jest to o tyle korzystne, że pozostawia szkole możliwość opracowania najbardziej odpowiadających jej kryteriów oceny kompetencji ucznia (Pawelski 1999, s.3). Nie każdy jednak decyduje się na wprowadzenie swoistej rewolucji w ocenianiu, jaką z pewnością wnosi tzw. system punktowy, z powodzeniem prowadzony do niedawna w jednej ze szczecińskich szkół podstawowych, później – gimnazjalnych (Pawelski 1997). System taki stwarza wiele możliwości zdobycia określonej liczby punktów, a tym samym – odpowiadającą im ocenę. Nawet najsłabsi uczniowie mogli znaleźć odpowiednie do ich możliwości formy sprawdzenia wiedzy i umiejętności.

Sposób, system i efekty szkolnego oceniania muszą, powinny być poddawane permanentnym wręcz procesom ewaluacyjnym (Urbanek 2005). Wydawałoby się to oczywiste, wszak szkoły dysponują dziś wieloma instrumentami sprawdzania uczniowskiej wiedzy i umiejętności, a tym samym – zapewnienia rzetelnej i obiektywnej kontroli i oceny wyników nauczania.

Nie bójmy się szkolnej ewaluacji – cd.

Tymczasem stopniom szkolnym od lat towarzyszy uczniowska niechęć, a i nauczyciele coraz częściej traktują je li tylko jako **instrument nacisku na uczniów**, niekoniecznie tych niesubordynowanych. W wielu szkołach oceny – w uczniowskim rozumieniu, będącym skądinąd pochodną nauczycielskiej praktyki – kojarzą się z subiektywizmem, utratą wiary w sens oceniania, a także nadużywaniem stopni w celach wychowawczych.

A przecież ocena była i jest głównym czynnikiem motywującym ucznia do nauki. Jest nim, jeżeli spełnia założone funkcje oceny, do nich głównie zalicza się – sprawiedliwość, obiektywizm, prognostyczność, rzetelność, trafność. Fakt, ocenianie mimo że należy do podstawowych nauczycielskich powinności, wcale nie jest czynnością najłatwiejszą (Jasiński 2008 s. 128).

Wprawdzie reforma edukacji zobligowała szkoły do opracowania własnych, wewnętrznych systemów oceniania, które pozwoliłyby na pełne i rzetelne diagnozowanie osiągnięć uczniów, ale na ile pozwala to w pełni monitorować poziom nauczania oraz dostarczanie obiektywnej informacji na temat jakości kształcenia – mimo wszystko rodzą się jeszcze wątpliwości.

Każdy nauczyciel wie, że sprawdzanie i ocenianie uczniowskiej wiedzy i umiejętności winno być uwarunkowane jasno sprecyzowanymi kryteriami, ustaleniami, kontraktami itp. Ale samo ocenianie osiągnięć, będące pochodną porównywania ich do wymagań programowych to jeszcze nie wszystko, tu jest właśnie miejsce i obszar działań dla procesów ewaluacyjnych. W trosce o cele, jakim mają służyć, akcent należy w pewnym sensie przewartościować i przesunąć na ich praktyczne wykorzystanie. Zatem to, co w tym aspekcie szczególnie zasługiwałoby na uwagę przy stosowaniu ewaluacji, to ukierunkowanie procesu pomiaru dydaktycznego na zbudowanie trafnych procedur stawiania uczniom szkolnych stopni. Wymaga to nauczycielskiej wiedzy opartej na sprawności w przetwarzaniu uzyskanych wyników. Aby temu sprostać nauczyciel powinien umieć dokonywać analiz dokładności punktowania (oceniania), rzetelności i obiektywizmu samego pomiaru i to także powinna wykazać (bądź nie) prawidłowo przeprowadzona ewaluacja.

Bibliografia:

- 1.CHARMAZ K., *Teoria ugruntowana. Praktyczny przewodnik po analizie jakościowej*, PWN, Warszawa 2009.
- 2.DENEK K., *Jakość edukacji i jej ewaluacja*, [w:] *Ewaluacja i innowacje w edukacji. Ewaluacja w dialogu-dialog w ewaluacji*, (red.) J. GRZESIAK, Wydawnictwo Naukowe UAM, Kalisz-Konin 2008.
- 3.DENEK K., HYŻAK D., *Proces ewaluacji w mierzeniu jakości pracy szkoły*, „Refleksje” 2005 nr 1.
- 4.DZIERZGOWSKA I., WLAZŁO S., *Mierzenia jakości pracy szkoły – przewodnik dla edukatora*, „Dyrektor Szkoły” 2001, nr 10.
- 5.GRZESIAK J., *Ewaluacyjnie o edukacji nauczycieli oraz nauczyciela nauczycieli*, [w:] *Ewaluacja i innowacje w edukacji nauczycieli*, (red.) J. GRZESIAK, Wydawnictwo Naukowe UAM, Kalisz 2007.
- 6.JASIŃSKI Z., *Trójgłos na temat funkcjonowania oceny i oceniania w szkole*, [w:] *Ewaluacja i innowacje w edukacji. Ewaluacja w dialogu-dialog w ewaluacji*, (red.) J. GRZESIAK, Wydawnictwo Naukowe UAM, Kalisz-Konin 2008.
- 7.KRZYCHAŁA S., ZAMORSKA B., *Dokumentarna ewaluacja szkolnej codzienności*, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2008.
- 8.MIZEREK H., *Po co szkole ewaluacja*, „Problemy Wczesnej Edukacji” 2009, nr 1.
- 9.NIEMIERKO B., *Jak praktycznie wykorzystać pomiar dydaktyczny w oświacie?*, Wydawnictwo Edukacyjne ROŻAK, Warszawa 2005.
- 10.NIEMIERKO B., *Pomiar wyników kształcenia*, WSiP, Warszawa 1999.
- 11.PAWELSKI L., *Kryteria ocen w klasach IV-VIII szkoły podstawowej – propozycje*, Koszalin-Szczecinek 1997.
- 12.PAWELSKI L., *System oceniania – do reformy!*, „Nowa Szkoła” 1999, nr 8.
- 13.SILVERMAN D., *Prowadzenie badań jakościowych*, PWN, Warszawa 2008
- 14.SIMONS H., *Samooceń szkoły*, [w:] *Ewaluacja w szkole. Wybór tekstów*, (red.) H. MIZEREK, Olsztyn 1997.
- 15.SIMONS H., *Specyfika i rozwój studiów ewaluacyjnych*, [w:] *Ewaluacja w edukacji*, (red.) L. KORPOROWICZ, Oficyna Naukowa TERM, Warszawa 2003.
- 16.URBANEK B., *Ewaluacja dyrektorskim tabu*, „Dwutygodnik Szczecinecki TEMAT” 2006, nr 316.
- 17.URBANEK B., *Metodyczne aspekty kształcenia – skrypt dla studentów pedagogiki*, Wydawnictwo Naukowe SSW COLLEGIUM BALTICUM, Szczecin 2013.
- 18.URBANEK B., *Ocena ocenie nierówna*, „Nowe w Szkole” 2005, nr 6.

Bogdan Urbanek - Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych, Szczecinek

Święto dziś ziemniaka mamy - do zabawy zapraszamy

Na początku października zorganizowałyśmy święto pieczonego ziemniaka w naszym przedszkolu. Zabawy były zorganizowane dla dzieci i rodziców z grupy najmłodszej i najstarszej. Naszym celem było, aby dzieci najstarsze wprowadziły najmłodszych przedszkolaków w świat społeczności przedszkolnej, a także zintegrowanie wszystkich uczestników przy wspólnej zabawie. W związku z tymi chciałybyśmy się podzielić naszym doświadczeniem z organizacji i przebiegu imprezy. Do imprezy przygotowywałyśmy się długo i starannie. Na początku starszaki podzieliły się pomysłem, z gospodarzem, który dostarcza ziemniaki do naszego przedszkola, aby samodzielnie je na polu pozbierać. W umówionym dniu dzieci pojechały do zaprzyjaźnionego gospodarza na wykopki. Zbieranie ziemniaków sprawiało dzieciom wiele frajdy, zwłaszcza tym, które pierwszy raz były na polu.

Część zebranych ziemniaków została przywieziona do przedszkola. Wyposażeni w dużą ich ilość przystąpiliśmy do opracowania scenariusza.

TEMAT: Święto Pieczonego Ziemniaka

CELE OGÓLNE:

- integracja dzieci nowoprzyjętych do przedszkola,
- wprowadzenie dzieci i rodziców w świat społeczności przedszkolnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE (dziecko):

- poznaje siebie jako członka wspólnoty przedszkola,
- podejmuje wspólne zadania, współpracuje z innymi dziećmi
- rozwiązuje zagadki słowne,
- odczuwa radość i przyjemność ze wspólnych zabaw,
- ćwiczy ogólną sprawność ruchową oraz rozwija koordynację wzrokowo- ruchową.

GRUPA WIEKOWA: 3 i 6-latki; **MIEJSCE SPOTKANIA:** ogród przedszkolny

Święto dziś ziemniaka mamy - do zabawy zapraszamy

POMOCE I PRZYBORY:

szarfy w 4 kolorach, pachołki w 4 kolorach, 4 laski, obręcze duże 4 szt., obręcze małe 16szt., 4 duże worki, ziemniaki, kosze wiklinowe, szary papier, wełna, sznurek, bibuła, muzyka, ziemniaki, folia aluminiowa, talerzyki jednorazowe, widelce, serwetki, ręczniki papierowe, węgiel, 4 grille, nagrody dla wszystkich dzieci.

PRZEBIEG IMPREZY

1. Powitanie uczestników

2. Nauka hasła ŚWIĘTO DZIŚ ZIEMNIAKA MAMY - DO ZABAWY ZAPRASZAMY

3. Zabawa - Gorący ziemniak – wszyscy uczestnicy ustawieni są w kole. Na sygnał przekazywanie sobie z rąk do rąk *gorącego* ziemniaka tak długo dopóki trwa muzyka. Na przerwę w muzyce, osoba, która będzie trzymała ziemniaka wchodzi do środka koła wraz z dzieckiem, może też cała rodzina i zatańczy do wesołej muzyki. Zabawa toczy się dalej. (3-4 x). Przypomnienie hasła zabawy.

4. Wysłuchanie rymowanki

Niechaj cieszą się dzieciaki i w mig znajdą te ziemniaki

Co ukryte są na łące – niech szukają słodkie brzdące.

Ważną wskazówką jaką Wam dam znaleźć je można w ogrodzie o tam.

Dzieci z rodzicami przy muzyce szukają na terenie ogrodu przedszkolnego ukrytych wcześniej ziemniaków. Wrzucają je do swoich wiklinowych koszy. W momencie, gdy kończy się muzyka wszyscy ustawiają się przy swoich pachołkach. Przy każdym pachołku znajduje się worek, do którego należy wsypać zebrane ziemniaki. Ocena przez dzieci, Który worek jest cięższy.

Wspólne powtórzenie hasła (Święto Ziemniaka dziś mamy do zabawy zapraszamy)

5. Zabawa - Rzut do celu.

Wysłuchanie rymowanki

Do obręczy traf ziemniakiem, będziesz sprytnym przedszkolakiem. Najpierw celuj potem rzuć.

W 4 drużynach rodzice z dziećmi ustawiają się w rzędzie i wykonują rzut ziemniakiem do obręczy. Maluchy rzucają z rodzicem.

6. Sadzenie ziemniaków

Rodzice i dzieci ustawiają się w rzędach w swoich drużynach. Pierwszy zawodnik w drużynie ma za zadanie w biegu *posadzić* ziemniaki w małych obręczach i szybko wrócić na koniec kolejki w swojej drużynie. Kolejny zawodnik biegnąc tą samą trasą musi szybko zebrać je i przekazać kolejnemu zawodnikowi.

7. Zabawa Ziemniaki Cudaki

Zaproszenie do kolejnej zabawy. W różnych miejscach w ogrodzie są przygotowane materiały potrzebne do przebrania dzieci w ziemniaki (szary papier, bibuła, sznurek, wstążka). Zadaniem rodziców jest przebrać dziecko za ziemniaka. Po umówionym sygnale następuje zakończenie zabawy.

8. Zaproszenie dzieci i rodziców do wspólnego tańca *Bal Ziemniaków Cudaków*

9. Podziękowanie wszystkim za udział w zabawie

10. Degustacja upieczonych ziemniaków przez jednego z rodziców.

Święto dziś ziemniaka mamy - do zabawy zapraszamy

Refleksje

Wspólną zabawę dzieci, w tak różnym wieku, pełne obaw zorganizowałyśmy po raz pierwszy. Obawiałyśmy się czy nasza propozycja wspólnego spędzenia popołudnia, w TAKI sposób, spotka się z akceptacją rodziców, czy organizacyjnie dobrze przemyślałyśmy scenariusz, czy na koniec osiągniemy założone cele. Każda rodzina wchodząc na ogród otrzymywała szarfę w jednym z czterech kolorów co sprawiło, że w drużynach znajdowały się wymieszane rodziny z obu grup wiekowych. Był to ważny krok do wszystkich zabaw, gdyż wcześniej nie znający się rodzice i dzieci podejmowali inicjatywę wspólnej zabawy. Zaskoczeniem dla wszystkich było odkopywanie w piaskownicy i szukanie ukrytych w liściach, pod drzewami ziemniaków. Z pełnymi kosztami wszyscy wracali do swoich, wcześniej wyznaczonych, drużyn. I w tym momencie pogoda spłatała nam figła gdyż zaczął padać deszcz. Przy aktywnym udziale rodziców i dzieci szybko zebraliśmy przygotowany sprzęt i zaplanowane zabawy toczyły się dalej wewnątrz przedszkola, w salach. W trakcie zabaw dochodził nas zapach pieczonych, w ogrodzie pod dachem, na grillu ziemniaków, których doglądał jeden z rodziców. Miłym dla nas zaskoczeniem było gdy tuż przed rozpoczęciem zabaw, jedna z mam grupy najmłodszej, przyniosła własnoręcznie wykonane portrety ziemniaków do zdjęć rodzinnych.

Na koniec, podczas degustacji ziemniaków zauważyłyśmy, że nie było barier komunikacyjnych nie tyle pomiędzy dziećmi co rodzicami.

Panująca atmosfera przekonała nas, że nie trzeba mieć obaw do włączania we wspólną zabawę dzieci wcześniej uczęszczających do przedszkola i tych nowych będących w okresie adaptacji. Również i rodzice dzieci nowo przyjętych odnaleźli się w nowym dla nich środowisku. To pierwsze spotkanie rozbudziło w nich chęć do wykazywania się wszelaką aktywnością na rzecz grupy i przedszkola, gdyż w trakcie degustacji, podczas rozmów z nauczycielkami już rodziły się pierwsze pomysły.

Brygida Komosa i Justyna Majewska - Koszalin

Poruszanie wyobraźni – premiera „Rozpusty” w BTD w Koszalinie

7 lutego 2015 roku miała miejsce nowa premiera w Bałtyckim Teatrze Dramatycznym w Koszalinie. Chodzi o sztukę pt. „Rozpusta”. Dyrektor Zdzisław Derebecki [1] zaprasza na spektakl do teatru, oczywiście nie tylko nauczycieli.

Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie nocą (fot. www.facebook.pl)

Interesujący wywiad ze Zdzisławem Derebeckim, dyrektorem BTD w Koszalinie i reżyserem sztuki pt. „Rozpusta”, przeprowadził niedawno „Głos Koszalina” [1]. Rozmówca powiedział m.in.: „Ta sztuka nie jest na tyle sprośna, żeby koniecznie musiała być od 18 lat. Jednak... sprośności nie brakuje, nagości i wprost może nie ma, ale rozmowy o seksie i nieprzyzwoitościach są. Zatem, by nie urazić rodziców, którzy nie chcą, by ich dzieci miały z tym rodzajem sztuki do czynienia, informujemy o ograniczeniu [1].

Oryginalny tytuł tego dzieła, które napisał Pedro Aretino, brzmi „Żywoty kurtyzan. O łajdactwach męskich”. To opowieści włożone w usta kurtyzan. Aretino przekazuje socjologiczną wiedzę o najstarszym zawodzie świata. Jest to obraz ówczesnej mu XVI-wiecznej obyczajowości. Teks zainspirował Zdzisława Derebeckiego, dyrektora BTD. Podjął się reżyserii spektaklu „Rozpusta”, który po raz pierwszy zabaczymy w lutym 2015. [1].

1.ASIA, *Poruszamy wyobraźnię*. Rozmowa ze Zdzisławem Derebeckim. „Głos Koszalina” z 30.01.2015, s. 13.

XIII Ogólnopolska Wystawa Marynistyczna w Galerii „N”

20 stycznia 2015 roku w Galerii „N” odbyło się uroczyste otwarcie XIII Ogólnopolskiej Wystawy Marynistycznej, na której swoje plastyczne i malarskie prace o tematyce morskiej prezentują koszalińscy nauczyciele plastycy. Organizatorzy zapraszają do zwiedzania.

Galeria N
Koszalin, ul. Ruszczyca 14

ZNP

**XIII OGÓLNOPOLSKA
WYSTAWA
MARYNISTYCZNA**

**W 110. ROCZNICĘ
POWSTANIA ZWIĄZKU
NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO**

**Wernisaż wystawy:
20 stycznia 2015
godz. 16.00**

Wystawa potrwa od 20 stycznia do 17 lutego

Organizatorzy:
Związek Nauczycielstwa Polskiego, Koszaliński Klub Nauczycieli Plastyków – Twórców

Danuta Popowicz-Majewska

Michał Piechowski

--> EDUKACJA KULTURALNA - PLASTYKA

XIII Ogólnopolska Wystawa Marynistyczna w Galerii „N” – cd.

Uczestnicy XIII Ogólnopolskiej wystawy Marynistycznej w Galerii „N” (fot. Sabina Marcinkowska – www.facebook.pl)

Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja szkolnictwa

1. Augustyniak, Joanna

Polski uczeń w Irlandii / Joanna Augustyniak. - Gdańsk : Nadbałtycki Ośr. Nauk.-Dokument., 2013. - 183, [1] s. : il. ; 24 cm Edukacja międzykulturowa; Uczniowie - socjologia - Polska - 21 w.; Polacy za granicą – szkolnictwo i oświata - Irlandia - 21 w.; Szkolnictwo - socjologia - Irlandia - 21 w.; Szkolnictwo - organizacja – Irlandia - 21 w.; Adaptacja społeczna - szkolnictwo - Irlandia - 21 w. *Sygn. 239180, czyt.239179*

2. Bronson, Po (1964-)

Rewolucja w wychowaniu / Po Bronson, Ashley Merryman ; z ang. przeł. Anna Cichowicz. - Wwa : "Świat Książki", 2014. - 344 s. ; 20 cm Dziecko - psychologia - wydawnictwa popularne; Wychowanie w rodzinie - wydawnictwa popularne *Sygn. 239099*

3. Ciborski, Piotr

Karta nauczyciela : komentarz problemowy / Piotr Ciborski. - Wyd. 14., stan prawny 1 lutego 2014 r. - Gdańsk : ODDK [Ośr. Doradztwa i Doskonalenia Kadr], 2014. - 350 s. ; 24 cm Nauczyciele - prawo - Polska - stan na 2014 r. – poradnik *Sygn. czyt.239250*

Prezentacja książek BP CEN podczas konferencji CEN dla nauczycieli matematyki (fot. A. Paczkowski)

4. Rok

Rok Janusza Korczaka 2012 : nie ma dzieci - są ludzie = The Year of Janusz Korczak 2012 : there are no children, there are people / red. Barbara Smolińska-Theiss ; [tł. Aleksandra Gellert]. - Wwa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka, 2013. - 504 s. : il. ; 23 cm Korczak, Janusz (1878?-1942) - recepcja; Pedagogika - historia - Polska - 20 w.; Prawa dziecka – Polska *Sygn. czyt.239201*

5. Skwark, Dorota

Jak pomóc dziecku się uczyć? : poradnik dla rodziców i nauczycieli / Dorota Skwark. - Kielce : MD Monika Duda, cop. 2008. - 63 s. ; 21 cm Dziecko - rozwój psychofizyczny - poradnik; Uczenie się - poradnik; Wychowanie w rodzinie - poradnik; Gry i zabawy - stosowanie - wychowanie – poradnik *Sygn. 239240, czyt.239239*

Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja szkolnictwa – cd.

6. Sposoby

Sposoby na trudne zachowania uczniów : utrzymanie dyscypliny w klasie, kultura osobista uczniów, zawieranie kontraktów szkolnych / [aut.] Bogdan Jankowski [et al.]. - Wwa : Raabe, cop. 2012. - 116 s. ; 30 cm Uczniowie - wychowanie - poradnik; Zachowanie - zaburzenia - korekcja - poradnik; Dyscyplina szkolna – poradnik *Sygn. czyt.239116*

7. Ścieżki

Ścieżki rozwoju edukacyjnego młodzieży - szkoły ponadgimnazjalne : trafność wskaźników edukacyjnej wartości dodanej dla szkół maturalnych / red. nauk. Maciej Karwowski. - Wwa : Wydaw. Inst. Filozofii i Socjologii PAN, 2013. - 230 s. : il. ; 24 cm Nauczanie - efektywność - badanie - szkoły ponadgimnazjalne; Edukacyjna wartość dodana; Egzamin szkolne – prognozy *Sygn. czyt.239177*

8. Trafność

Trafność metody edukacyjnej wartości dodanej dla gimnazjów / [aut. Roman Dolata et al.]. - Wwa : Inst. Badań Edukac., cop. 2013. - 376 s. : il. ; 24 cm Nauczanie - efektywność - badanie - gimnazja; Edukacyjna wartość dodana; Egzamin szkolne – prognozy *Sygn. czyt.239178*

9. Wychowawca

Wychowawca a/i rodzic w sytuacjach trudnych wychowawczo : poradnik : praca zbiorowa. T. 1 / pod red. Edwarda W. Radeckiego, Jakuba Szpona. - Szczecin : Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej : "PoNaD", 2012. - 135, [1] s. : il. ; 24 cm Dziecko trudne - nauczanie - poradnik; Rodzice - a szkolnictwo - poradnik; Komunikacja interpersonalna - szkolnictwo - poradnik; Współdziałanie - szkolnictwo – poradnik *Sygn. czyt.239196/T.1*

10. Wychowawca

Wychowawca a/i rodzic w sytuacjach trudnych wychowawczo : poradnik : praca zbiorowa. T. 2 / pod red. Edwarda Wiktora Radeckiego, Jakuba Szpona. - Szczecin : Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej : "PoNaD", 2012. - 125, [1] s. : il. ; 24 cm Dziecko trudne - nauczanie - poradnik; Rodzice - a szkolnictwo - poradnik; Komunikacja interpersonalna - szkolnictwo - poradnik; Współdziałanie - szkolnictwo – poradnik *Sygn. czyt.239197/T.2*

11. Wychowawca Wychowawca a/i rodzic w sytuacjach trudnych wychowawczo : poradnik : praca zbiorowa. T. 3 / pod red. Edwarda Wiktora Radeckiego, Jakuba Szpona. - Szczecin : Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej : "PoNaD", 2013. - 129, [1] s. : il. ; 24 cm Dziecko trudne - nauczanie - poradnik; Rodzice - a szkolnictwo - poradnik; Komunikacja interpersonalna - szkolnictwo - poradnik; Współdziałanie - szkolnictwo – poradnik *Sygn. czyt.239198/T.3*

12. Wychowawca

Wychowawca a/i rodzic w sytuacjach trudnych wychowawczo : poradnik : praca zbiorowa. T. 4 / pod red. Edwarda Wiktora Radeckiego, Jakuba Szpona. - Szczecin : Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej : "PoNaD", 2013. - 125, [1] s. : il. ; 24 cm Dziecko trudne - nauczanie - poradnik; Rodzice - a szkolnictwo - poradnik; Komunikacja interpersonalna - szkolnictwo - poradnik; Współdziałanie - szkolnictwo – poradnik *Sygn. czyt.239199/T.4*

13. Wychowawca

Wychowawca a/i rodzic w sytuacjach trudnych wychowawczo : poradnik : praca zbiorowa. T. 5 / pod red. Edwarda Wiktora Radeckiego, Jakuba Szpona. - Szczecin : Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej : "PoNaD", 2013. - 125, [1] s. : il. ; 24 cm Dziecko trudne - nauczanie - poradnik; Rodzice - a szkolnictwo - poradnik; Komunikacja interpersonalna - szkolnictwo - poradnik; Współdziałanie - szkolnictwo – poradnik *Sygn. czyt.239200/T.5* prawiony – bez sygnatury i nr ISBN

--> ROZWIĄZANIE ZADANIA DLA CZYTELNIKÓW

→ Rozwiązanie zadania – logogryfu dla Czytelników do samodzielnej pracy

	1	2	3	4	5	6	7	8	
	P	Z	B	S	Z	O	M	U	
	O	Ł	I	Ł	A	L	A	W	
→	K	O	R	U	P	C	J	A	←
	A	Ś	E	C	I	H	A	G	
	Z	Ć	T	H	S	A	K	A	

Korupcja – to ...

Definicje prawne

W rozumieniu art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708) korupcją jest obiecywanie, proponowanie, wręczanie, żądanie, przyjmowanie przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakiejkolwiek nienależnej korzyści majątkowej, osobistej lub innej, dla niej samej lub jakiejkolwiek innej osoby, lub przyjmowanie propozycji lub obietnicy takich korzyści w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu funkcji publicznej lub w toku działalności gospodarczej (1).

Negatywne skutki

- zakłóca funkcjonowanie mechanizmów rynkowych,
- ogranicza potencjał inwestycyjny firmy i szkodzi finansom publicznym,
- deformuje strukturę wydatków publicznych i zmniejsza rentowność inwestycji publicznych,
- nieewidencjonowany przepływ pieniędzy, obniża dochody państwa,
- odstrasza zagranicznych inwestorów,
- ogranicza poziom zaufania społeczeństwa do organów władzy państwowej, a nawet podmiotów prywatnych (np. spadek kursu spółki na giełdzie papierów wartościowych),
- ogranicza wzrost gospodarczy i ogranicza realizację celów społecznych,
- sprzyja naruszaniu praw człowieka i zagrożenie dla demokracji,
- korzyści wynikające z korumpowania ułatwiają funkcjonowanie zorganizowanej przestępczości (1).

Demokracja

Korupcja stanowi poważne zagrożenie dla rozwoju. W dziedzinie polityki, podkopuje demokrację i dobre zarządzanie przez naruszanie procesów formalnych. Korupcja w czasie wyborów i w ciałach ustawodawczych skutkuje nierówną dystrybucją dóbr i usług. Bardziej ogólnie, na skutek korupcji zmniejsza się zdolność instytucji do wykonywania procedur, wypompowane zostają zasoby a urzędnicy są zatrudniani i awansują bez uwzględniania ich sprawności. Jednocześnie korupcja narusza takie wartości demokratyczne jak zaufanie i tolerancja (1).

1. <http://pl.wikipedia.org/wiki/korupcja>

